

Den næste sag på dagsordenen var:

### 8) *Anden behandling af lovforslag nr. L 77:*

*Forslag til lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.*

Af miljøministeren (Chr. Christensen).

(Fremsat 19/11 87. Første behandling 1/12 87. Betænkning 25/2 88).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

### *Forhandling*

#### **Dorte Bennedsen (S):**

Tøndermarsken er Europas største og mest velbevarede marskområde, men vi har faktisk i en årrække været vidne til, at omkring 5 pct. om året af den er blevet opdyrket, og det betyder, at vi kunne se frem til, at den ganske langsomt vil forsvinde, som marskarealerne er forsvundet i områderne syd for grænsen.

Derfor fremsatte Socialdemokratiet for 2 år siden et beslutningsforslag om fredning af Tøndermarsken. Jeg skal ikke gå i detaljer med begivenhedernes gang siden da, men kun sige, at det forslag, L 77, vi nu har til anden behandling, er slutresultatet af det initiativ, som Socialdemokratiet tog i januar 1986.

Enhver, der har læst vores oprindelige forslag, vil vide, at vores udgangspunkt var, at vi gerne ville have fredet et større areal end det, der nu bliver resultatet, og under forhandlingerne fremførte vi – ud over selve fredningssynspunktet – to andre klare synspunkter.

Det ene var, at tilrettelæggelsen af fredningen skulle ske på en sådan måde, at vi sikrede, at de aktive landmænd, der bor i området, fortsat havde deres eksistens som landmænd sikret. Det har vi gjort ved den måde, hvorpå vi har placeret omdriftsarealerne, og vi har gjort det ved at pege på, at de statslige arealer i Margrethe Kog Nord og på Rudbølgårds arealer skal kunne anvendes til gavn for landmænd, der på et senere tidspunkt – det kan være ved genera-

tionsskifte eller ved salg – ønsker yderligere arealer til dyrkning til deres bedrifter; de skal kunne få jord tildelt fra disse statslige arealer.

Vores andet hovedsynspunkt har været, at det er vigtigt, at denne fredning, der som bekendt er den største, vi har foretaget i Danmark, fik en bred politisk opbakning, og derfor har vi også under hele udvalgsarbejdet arbejdet for et bredt politisk forlig. Det har selvfølgelig gjort det nødvendigt for os at fire på nogle af vore synspunkter, som de øvrige forligspartnere har firet på nogle af deres.

Vi står nu i dag med forslaget til anden behandling med en meget bred opbakning bag, og det vil jeg gerne på mit partis vegne give udtryk for at vi er overordentlig glade og tilfredse med. Vi er glade for, at det forslag, vi fremsatte i sin tid, har ført til et godt og fornuftigt forslag her ved andenbehandlingen, og vi er overordentlig glade for, at det har fået en bred politisk opbakning.

Så skal jeg blot til sidst føje til, at vi kan stemme for alle ændringsforslagene, bortset fra dem, der er stillet af Fremskridtspartiet; dem stemmer vi imod.

#### **Svend Åge Petersen (KF):**

For snart to år siden blev der her i salen fremsat et forslag om, at der i marsken skulle udlægges ca. 1.650 ha i vedvarende græs. Det ville indebære, at der kun var ca. 200 ha tilbage til de landmænd, som er i området, altså var der overført 525 ha fra omdriftsarealer til vedvarende græs.

Efter mere end to års arbejde og mange og også svære forhandlinger foreligger der nu et kompromis, der indebærer noget andet, nemlig at 1.380 ha skal være vedvarende græs, og derefter bliver der 474 ha i omdrift, dvs. at der er overført 255 ha fra omdrift til vedvarende græs. Dette vil jeg gerne fremhæve, for udgangspunktet var som bekendt ikke 255, men 525, der skulle gå over til vedvarende græs.

I Det Konservative Folkeparti jubler vi ikke over dette resultat, men vi står ved, at dette er et kompromis, som vi også har været med til at udarbejde, og som vi mener at befolkningen i marsken vil kunne leve med. Jeg vil endda sige, at jeg tror, at efterhånden som jordfordelingen falder på plads, vil man opnå en vis tilfredshed med forslaget.